

Spis treści

Wstęp	13
--------------------	----

Rozdział 1

<i>Przedmiot historii myśli ekonomicznej</i>	15
1.1. O współczesnej metodologii nauk	16
1.1.1. Dwie tradycje myśli naukowej	16
1.1.2. Od pozytywizmu do pluralizmu	20
1.2. Podejście systemowe. Obiekt i przedmiot historii myśli ekonomicznej	25
1.3. Systemowy opis historii myśli ekonomicznej	27
Zalecana literatura	34

Rozdział 2

<i>Myśl ekonomiczna Starożytności</i>	35
2.1. Układ społeczny i polityczny antycznej Grecji	35
2.2. Poglądy ekonomiczne uczniów Sokratesa	37
2.3. O doktrynie ekonomicznej Arystotelesa	41
2.4. Poglądy ekonomiczne w starożytnym Rzymie	45
2.5. Patrystyka o zagadnieniach społeczno-gospodarczych	51
Zalecana literatura	53

Rozdział 3

<i>Myśl ekonomiczna Średniowiecza</i>	54
3.1. Feudalizm — nowy układ społeczno-gospodarczy	54
3.2. Nurt świecki wczesnośredniowiecznej myśli ekonomicznej	57

3.3. Kanonistyka i system poglądów Tomasza z Akwinu	60
3.4. Rozwój nauki o zysku, procencie i pieniądzu	64
3.5. Początki polskiej myśli ekonomicznej	68
Zalecana literatura	72

Rozdział 4

Merkantylizm	73
4.1. Przemiany w układzie społecznym, gospodarczym i instytucjonalnym	73
4.2. Reformacja — wizje i utopie społeczno-gospodarcze	78
4.3. Koncepcje bulionistów	80
4.4. Ogólne cechy i odmiany rozwiniętego merkantylizmu	83
4.5. Polska myśl ekonomiczna XVI i XVII w.	89
Zalecana literatura	92

Rozdział 5

Fizjokratyzm	93
5.1. Tło społeczno-ekonomiczne i ustrój polityczny Francji	94
5.2. Nowe koncepcje — zerwanie z merkantylizmem	95
5.3. François Quesnay — mistrz szkoły i jego uczniowie	98
5.4. System fizjokratyczny i jego doktryna	100
5.5. A.R.J. Turgot — ewolucja doktryny	107
5.6. Fizjokratyzm w Polsce	109
Zalecana literatura	114

Rozdział 6

Doktryna szkoły klasycznej	115
6.1. Charakterystyka epoki	116
6.2. William Petty — prekursor szkoły klasycznej	118
6.3. System poglądów ekonomicznych Adama Smitha	122
6.3.1. Konstrukcja systemu	123
6.3.2. Teorie pracy, wartości i kapitału	125
6.3.3. Zasady polityki ekonomicznej	127
6.4. Twórczość Davida Ricarda	129
6.4.1. Konstrukcja systemu i teoria wartości	130
6.4.2. Teoria podziału i kosztów komparatywnych	132
6.4.3. Zasady polityki ekonomicznej	134
6.5. T.R. Malthus i J.B. Say	136
6.5.1. Prawo ludności i teoria ekonomiczna T.R. Malthusa	136
6.5.2. Koncepcje J.B. Saya — prawo rynków	138
6.6. Schyłek szkoły klasycznej — J.St. Mill	140

6.6.1. Koncepcje postricardiańskie	141
6.6.2. Poglądy ekonomiczne J.St. Milla	142
Zalecana literatura	145

Rozdział 7

Protekcjonizm wychowawczy	146
7.1. Podłoże społeczno-gospodarcze niemieckiego historyzmu	147
7.2. Niemiecka szkoła narodowa	149
7.2.1. Koncepcje romantyzmu ekonomicznego	149
7.2.2. Friedrich List — mistrz szkoły narodowej	152
7.3. Starsza szkoła historyczna	156
7.4. Młodsza szkoła historyczna	159
7.5. Protekcjonizm amerykański i historyzm angielski	164
Zalecana literatura	167

Rozdział 8

Socjalizm utopijny i marksizm	168
8.1. Krytyka i wizja ustroju społeczno-gospodarczego	168
8.1.1. Poglądy ekonomiczne socjalizmu utopijnego	169
8.1.2. Zwrot ku socjalizmowi naukowemu	171
8.2. Marksowska doktryna ekonomiczna	174
8.2.1. Marks i Engels — życie i twórczość	174
8.2.2. Krótko o paradygmacie marksizmu	176
8.2.3. Marksowska teoria wartości i wartości dodatkowej	178
8.2.4. Teoria akumulacji i reprodukcji	183
Zalecana literatura	187

Rozdział 9

Marginalizm i przejście do ekonomii neoklasycznej	188
9.1. Trzy szkoły myśli ekonomicznej	189
9.1.1. Szkoła austriacka	189
9.1.2. Szkoła lozańska	193
9.1.3. Szkoła anglo-amerykańska	197
9.2. System ekonomiczny w ujęciu Alfreda Marshalla	202
9.3. Zróżnicowanie w ramach paradygmatu	206
Zalecana literatura	211

Rozdział 10

Historyzm i instytucjonalizm	212
10.1. Nurt socjologiczno-historyczny	212

10.1.1. Koncepcje uczonych niemieckich	213
10.1.2. Poglądy innych zwolenników historyzmu	217
10.2. Amerykański instytucjonalizm	220
10.2.1. System społeczno-ekonomiczny w ujęciu Veblena	222
10.2.2. Pierwsza generacja instytucjonalistów	227
Zalecana literatura	232

Rozdział 11

<i>Polska myśl ekonomiczna w dobie rozbiorów</i>	233
11.1. Okres do powstania styczniowego	233
11.1.1. Sytuacja polityczna i społeczno-gospodarcza	234
11.1.2. Koncepcje W. Surowieckiego i D. Krysińskiego	235
11.1.3. Fryderyk Skarbek — ojciec polskiej ekonomii	238
11.1.4. Różne nurty ekonomiczne	242
11.2. Od powstania styczniowego do odzyskania niepodległości	245
11.2.1. Ekonomia w dwóch ośrodkach akademickich	246
11.2.2. Szkoła narodowa J.K. Supińskiego i działalność S. Szczepanowskiego	250
11.2.3. Różne nurty społeczno-ekonomiczne	251
Zalecana literatura	254

Rozdział 12

<i>Myśl ekonomiczna II Rzeczypospolitej</i>	255
12.1. Ewolucja potrzeb i możliwości	255
12.2. Kierunek historyczny — ustępowanie pola	257
12.2.1. Nadal prężny ośrodek lwowski	258
12.2.2. Dorobek pozostałych ośrodków	261
12.3. Ekonomia neoklasyczna — umiarkowana ekspansja	263
12.3.1. Neoliberalowie szkoły krakowskiej	264
12.3.2. Ośrodek poznański	266
12.3.3. Ośrodek warszawski — powolne zdobywanie dominacji	268
12.4. Radykalizm, heterodoksja i praktycyzm	271
Zalecana literatura	275

Rozdział 13

<i>Doktryna ekonomiczna J.M. Keynesa</i>	276
13.1 Środowisko, życie i twórczość J.M. Keynesa	276
13.2. System ekonomiczny w ujęciu J.M. Keynesa	280

13.2.1. Założenia metodologiczne makroekonomiki	281
13.2.2. Teoria konsumpcji	284
13.2.3. Teorie inwestycji, procentu i pieniądza	286
13.2.4. Teoria zatrudnienia	291
13.3. Funkcjonowanie gospodarki kapitalistycznej	294
Zalecana literatura	298

Rozdział 14

<i>Neoklasyczny nurt główny</i>	299
14.1. Próby syntezy neoklasycznej	300
14.1.1. Życie i dzieło J.R. Hicksa	300
14.1.2. Twórczość P.A. Samuelsona	302
14.2. Ekonomia matematyczna i ekonometria	305
14.3. Ekonomia strony podażyowej	312
14.4. Nowa ekonomia klasyczna	317
14.5. Nowa ekonomia polityczna i instytucjonalna	323
Zalecana literatura	328

Rozdział 15

<i>Monetaryzm</i>	329
15.1. Liberalizm szkoły chicagowskiej	330
15.2. Życie i dzieło Milтона Friedmana	335
15.3. Rozwój ilościowej teorii pieniądza	339
15.4. Zarys teorii monetaryzmu	343
15.5. O polityce gospodarczej monetaryzmu	347
Zalecana literatura	350

Rozdział 16

<i>Współczesny keynesizm</i>	351
16.1. Triumf i kryzys	352
16.1.1. Blaski i cienie syntezy	352
16.1.2. Teorie dynamiki gospodarczej	355
16.2. Angielska szkoła z Cambridge	359
16.3. Odgałęzienia i prądy postkeynesizmu	365
16.3.1. O kilku próbach identyfikacji	365
16.3.2. Niektóre koncepcje i ich twórcy	370
Zalecana literatura	373

Rozdział 17

<i>Szkoły poza nurtem głównym</i>	374
17.1. Szkoła neoaustriacka	374

17.1.1. Życie i twórczość F. Hayeka	375
17.1.2. O kondycji szkoły neoaustriackiej	379
17.2. Ekonomia ewolucyjna — neoinstytucjonalizm	382
17.2.1. Próba budowy własnego paradygmatu	383
17.2.2. Programy polityki gospodarczej	387
17.3. Różne szkoły i prądy	390
17.3.1. Szkoła szwedzka	390
17.3.2. Szkoła fryburska — ordoliberalizm	392
17.3.3. Kilka sylwetek ekonomistów francuskich	393
17.3.4. Prądy historyczne	395
Zalecana literatura	396

Rozdział 18

<i>Losy doktryny marksistowskiej</i>	<i>397</i>
18.1. Rozwój i zróżnicowanie doktryny	397
18.2. Radziecka myśl ekonomiczna	403
18.2.1. Komunizm wojenny i nowa polityka ekonomiczna	403
18.2.2. Uprzemysłowienie i kolektywizacja	406
18.2.3. Ekonomia polityczna socjalizmu i szkoła matematyczna	409
18.3. Ekonomia marksistowska na Zachodzie	413
18.3.1. Kilka odmiennych ujęć ekonomii marksowskiej	413
18.3.2. Ekonomia radykalna	415
Zalecana literatura	417

Rozdział 19

<i>Katolicka doktryna społeczno-ekonomiczna</i>	<i>418</i>
19.1. Wyzwania XIX w.	418
19.1.1. Nurt zachowawczy	419
19.1.2. Nurt reformatorski	420
19.1.3. Encyklika <i>Rerum novarum</i>	423
19.2. Ewolucja doktryny w XX w.	425
19.2.1. Konceptje uczonych katolickich	425
19.2.2. Konceptje doktrynalne	427
19.3. Doktryna katolicka w Polsce	429
19.4. Encykliki społeczne Jana Pawła II	434
19.4.1. Encyklika <i>Laborem exercens</i>	435
19.4.2. Encyklika <i>Centesimus annus</i>	437
Zalecana literatura	439

Rozdział 20

<i>Polska myśl ekonomiczna (1944–1989)</i>	<i>440</i>
20.1. Odbudowa — nadzieja na współżycie	440

20.2. Monopol ekonomii marksistowskiej	446
20.3. Próby reformowania ekonomii marksistowskiej	451
20.4. Nowe wyzwania i bilans zamknięcia	457
Zalecana literatura	462

Rozdział 21

<i>Polska ekonomia okresu transformacji ustrojowej</i>	<i>463</i>
21.1. Radykalny zwrot — od socjalizmu do kapitalizmu	463
21.1.1. Wyzwania i priorytety	464
21.1.2. Burza mózgów	468
21.2. Wychodzenie z kryzysu gospodarczego	473
21.2.1. Realizacja zadań transformacji	474
21.2.2. W kręgu makropolityki gospodarczej	477
21.2.3. Coraz więcej teorii	482
21.3. Na drodze do stabilizacji	485
21.3.1. Pokonywanie kolejnych przeszkód	486
21.3.2. Węzłowe problemy dyskusji	487
21.3.3. Zręby ekonomicznej teorii transformacji	492
Zalecana literatura	503
Zakończenie	504
Wybrane dzieła z historii myśli ekonomicznej	507
Indeks nazwisk	509